

V.2. LEGENDE

Să citim și să ne bucurăm!

Vă propunem spre lectură un mănunchi de legende care se regăsesc în cultura multor popoare, legende care povestesc despre apariția și simbolistica unor flori sau a unor animale. Sperăm că, pe lângă o activitate plăcută, acestea vor constitui doar un pretext de a vă apropia cu drag de lumea plantelor și animalelor.

Lectură plăcută!

V.2.1. FLORILE ÎN LEGENDELE UNIVERSALE

FLOAREA SOARELUI (*Helianthus annuus*)

Denumirea științifică a florii-soarelui își are originea în două cuvinte grecești „Helios”, care înseamnă soare, și „anthus”, care înseamnă floare.

Se spune că o frumoasă nimfă a apelor, Clytie, era îndrăgostită de Apollo, zeul soarelui, urmărindu-i neîncetat drumul pe bolta cerească. Dar Soarele nu o observase și nu-i împărtășea dragostea, ci străbătea cerul de la răsărit la apus, rece și nemuritor, în caleașca sa de aur.

Iar Clytie, cât era ziua de lungă, oricât de cald sau frig ar fi fost, nu-și putea dezlipi privirile de la idolul strălucitor, astfel că timp de nouă zile și nouă nopți nu a mâncat și nu a băut nimic. Și s-a întâmplat o minune, pentru că, după această perioadă, trupul nimfei s-a transformat într-o floare. Mâinile și picioarele ei au prins rădăcini în pământ, în timp ce fața i s-a transformat într-o floare galbenă, ce continua să se îndrepte după drumul Soarelui pe bolta cerească, iar părul ei bălai a devenit un șirag de petale galbene. De atunci, transformată într-o floare, Clytie încă se mai uită după soare în fiecare zi, urmându-l cu credință în plimbarea sa celestă.

BRÂNDUȘA (*Crocus vernus*)

Într-o legendă populară românească se povestește că Brândușa era fata cea mai mică a Împăratului Florilor. Ea s-a îndrăgostit de un prinț care-i împărtășea sentimentele și cu care s-a căsătorit atunci când a împlinit 20 de ani.

Dar tărâmul stăpânit de Împăratul Florilor era terorizat de un Zmeu nesățios, care cerea ca an de an să i se sacrifice câte un flăcău. Când auzi de căsătoria Brândușei,

Dragostea a fost cea care a ajutat-o în cele din urmă săucidă Zmeul, salvându-și astfel iubitul de la o moarte năprasnică.

Și au trăit fericiți până la adânci bătrâneți.

Zmeul, care spera să-i devină soție, s-a supărat foarte tare. Așa că, la numai o zi după nuntă, Zmeul a răpit prințul și l-a dus la castelul său, unde intenționa să-l omoare.

Dar Brândușa, văzându-și fericirea amenințată, nu stătu pe gânduri ci plecă imediat să-și scape iubitul, în ciuda faptului că tatăl său era hotărât să trimită armata pentru a-și recăpăta ginerele. După îndelungi căutări, Brândușa a găsit castelul zmeului vrăjmaș și, vreme de 7 zile și 7 nopți, s-a duela cu acesta.

MARGARETA

(Chrysanthemum leucanthemum)

În vremuri demult apuse, Margareta, o prințesă deosebit de frumoasă, era îndrăgostită de un prinț frumos și viteaz.

Dar Margareta fusese promisă, încă de la naștere, Împăratului Florilor. Acesta a fost foarte furios când a auzit de dragostea Margaretei pentru prinț și, ca să se răzbune, l-a provocat pe prinț la duel. Lupta a fost grea și învingător a ieșit Împăratul Florilor.

Când a auzit de moartea prințului, Margareta s-a rugat să moară decât să ajungă soția Împăratului Florilor, iar ruga i-a fost ascultată.

Împăratul Florilor și-a dat seama de greșeala făcută și de faptul că niciodată n-o să obțină dragostea Margaretei, de aceea a transformat-o într-o floare albă, pentru ca aceasta să poată trăi veșnic, dar nimeni să nu poată să o atingă și astfel a apărut margareta, floarea albă, în petalele căreia îndrăgostiții își ghicesc dragostea.

NARCISA

(Narcissus poeticus)

O legendă din Grecia Antică povestește că nimfa Echo se îndrăgostise de Narcis, un tânăr căruia zeii îi dăruiseră o extraordinară frumusețe și o tinerețe eternă, cu condiția de a nu își privi chipul oglindit. Obsedat de el însuși, el a respins afecțiunea nimfei care, frământată de pasiune, și-a pierdut corpul, rămânând din ea doar vocea.

Nemesis (zeița răzbunării) a vrut să-l pedepsească pe Narcis pentru vanitatea și excesiva iubire de sine manifestată. Astfel, l-a îndrumat pe Narcis către un strălucitor

lac de munte în care el, neputând să se abțină, și-a privit fața. A fost fascinat de propria lui reflecție în apă, încercând în repetate rânduri să o atingă, dar undele tulburate ale lacului făceau să dispară imaginea.

În cele din urmă, Narcis a rămas pe malul lacului, privindu-și cu nesăț și tristețe propria lui față oglindită. Pentru a nu muri de foame admirându-și neîncetat imaginea reflectată, zeii l-au transformat într-o floare parfumată care înflorește la sosirea primăverii, floare numită narcisă.

Astfel, narcisa simbolizează atât dragostea neîmpărtășită, cât și dragostea exagerată față de propria persoană. Se mai spune că în centrul florii de narcisă sunt lacrimile lui Narcis.

După alte surse, numele narcisei provine din cuvântul grecesc „narke” – somn adânc, amorțeală sau paralizie, cuvânt care este, de asemenea, rădăcina cuvântului „narcotic”. Acest nume face referire, probabil, la un alcaloid paralizant conținut în bulbi florii de narcisă. Soldații romani purtau asupra lor câțiva bulbi de narcisă, pentru a-i înghiți în cazul în care erau răniți mortal, scăpând astfel de durerile agoniei.

TRANDAFIRUL (*Rosa sp.*)

O legendă grecească spune că trandafirul ar fi fost destinat să fie, încă de la naștere, cea mai frumoasă floare.

Zeița florilor, Chloris, a creat trandafirul din trupul unei nimfe moarte, foarte dragă ei, și a vrut ca noua floare să nu aibă pereche pe lume. De aceea, i-a convocat pe ceilalți zei pentru ca fiecare să-i dăruiască câte ceva din atributele lor. Astfel, Dionisos i-a dăruit parfumul amețitor, cele 3 Grații i-au dat strălucirea, veselia și farmecul, iar Zephyr, vântul de primăvară, a dat la o parte norii pentru ca Apollo să lumineze și să-l înflorească. La urmă, Ares, zeul războiului, i-a dat în dar spinii, pentru ca floarea să își poată apăra frumusețea.

După o poveste locală persană, care a servit ca sursă de inspirație pentru Oscar Wilde când a scris povestea „Privighetoarea și trandafirul”, trandafirul roșu ar fi apărut din dragostea înflăcărată a unei privighetori pentru trandafirul alb. Se spune că o privighetoare îndrăgostită de un trandafir alb l-a îmbrățișat atât de strâns, încât spinii i-au străpuns inima și sângele a colorat în roșu floarea și astfel trandafirul alb s-a transformat în trandafirul roșu.

Se pare că responsabil cu aducerea trandafirului în Europa este Alexandru cel Mare, care, după un război în Persia, a adus cu el nenumărate comori, printre care și trandafirul. După Herodot, Midas este cel care a adus floarea pe pământul grecesc.

Oricum, asiaticii au obținut primele varietăți prin încrucișări repetate, în scrierile sale, Confucius amintește faptul că împăratul Chinei avea peste 600 de cărți despre trandafiri, pentru a ști cum să-și îngrijească florile preferate.

În Evul Mediu creștin, cea mai cunoscută utilizare a trandafirului a fost aceea creată de Papa Leon al IX-lea, care a inițiat ceremonia trandafirului auriu, trimis anual unui monarh european ca semn al stimei și răsplată a faptelor apreciate de Sfânta Biserică.

GHIOCELUL **(*Galanthus nivalis*)**

Se spune că, într-o zi, prințesa Rază de Soare a coborât în grădină ca să culegă o floare pentru a și-o pune în păr. Plimbându-se prin grădină, prințesa a rupt din greșeală, cu trena rochiei sale, codița ghiocelului, care era cea mai mică și firavă floare din grădină.

Prințesei Rază de Soare i-a părut atât de rău de ghiocel, încât i-a vindecat pe dată codița și s-a oferit să-i îndeplinească ghiocelului orice dorință. Iar Ghiocelul a dorit să răsară primul dintre toate florile de sub zăpada rece, iar parfumul lui, abia simțit, să-i bucure pe oameni și să le vestească venirea primăverii. Atunci Rază de Soare l-a sărutat și vraja a fost făcută.

Originar din Asia Mică și Europa de Est, ghiocelul reprezintă, alături de garoafă, floarea tradițională a lunii ianuarie.

În limba greacă, numele „galanthus” semnifică „floare albă ca laptele”, iar „nivalis” este un adjectiv latin însemnând „asemeni zăpezii”.

VIOREAUA **(*Scilla bifolia*)**

Se spune că Împăratul regatului florilor avea trei fete. Cele trei fete ale împăratului erau foarte frumoase, însă despre frumusețea celei mai tinere dintre fiicele împăratului, Viorica sau Vioreaua, mersese faima în toată lumea.

Vioreaua a fost ursită, încă de la naștere, de către cea de-a douăsprezecea ursitoare ca, atunci când va împlini vârsta de 12 ani, să fie răpită de

Zâna Florilor. Deși Împăratul regatului florilor a pus să fie păzită zi și noapte, ceea ce i-a fost ursit s-a întâmplat. În ziua când a împlinit 12 ani, Vioreaua a fost răpită și transformată într-o floare albastră și așezată între celelalte flori din grădina Zânei Florilor.

Se spune că, nu întâmplător, o viorea rezistă, de obicei, doar 12 săptămâni până când se ofilește.

ANEMONA (*Anemone nemorosa*)

O legendă din Grecia Antică spune că Anemona era o frumoasă nimfă îndrăgită, printre alții, de Zephyr (Zefir), vântul dulce al primăverii, dar și de Borea, zeul vântului de vest.

Chloris, zeița florilor, s-a supărat foarte tare când a aflat despre dragostea celor doi pentru Anemona și, cuprinsă de gelozie, a hotărât să o pedepsească, pentru a nu mai exista o rivală atât de îndrăgită. Astfel, Chloris a transformat-o pe nimfă într-o floare albă, care se ofilea

în perioada sosirii vântului Zefir, împiedicând și făcând imposibilă dragostea celor doi tineri. Numele anemonei provine din vechiul cuvânt grecesc „ánemos”, însemnând „vânt”.

Anemona este percepută diferit în diverse culturi:

- În Egiptul antic, anemona era considerată simbol al îmbolnăvirii, datorită petelor de culoare de pe spatulele petalelor ei albe.
- Chinezii numeau anemona „floarea morții”.
- În cultura populară a unor țări europene, anemona era văzută ca un semn rău; exista obiceiul ca o persoană să își țină respirația în timp ce alerga pe un câmp acoperit de anemone, deoarece se credea că parfumul acestor flori ar fi fost otrăvitor. Cununile de anemone erau purtate la gât sau pe braț, existând superstiția că aceste flori pot fi o pavăză împotriva îmbolnăvirii.
- În Anglia exista obiceiul de a se culege primele anemone răsărite primăvara, ele fiind apoi purtate, învelite în mătase, ca amulete apărătoare împotriva bolilor.
- În Roma antică se credea că anemona este înzestrată cu proprietatea magică de a alunga febra.

LILIACUL (*Syringa vulgaris*)

O străveche legendă grecească povestește cum tânărul Pan, zeul protector al turmelor și păstorilor, își avea sălașul în desișul codrilor, în umbra cărora pândeau nimfele. Pan avea o înfățișare ciudată, fiind jumătate om și jumătate animal, avea coarne, barbă și copite de țap, iar trupul îi era acoperit de păr. Era o fire veselă și toată ziua cânta din syrinx (nai).

În zorii unei zile, în plimbarea sa, a întâlnit-o pe frumoasa nimfă Syringa. El i-a admirat grația și perfecți-

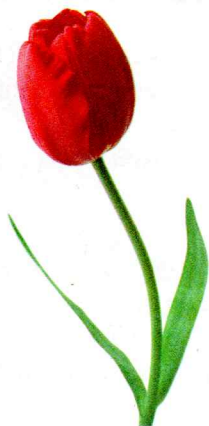

unea trăsăturilor și s-a decis să îi vorbească, dar, speriată de înfățișarea lui, nimfa a dat bir cu fugiții.

Zeul Pan a încercat să o urmărească prin pădure, însă nimfa era sprinteră. Totuși, la un moment dat nimfa a obosit și, dându-și seama că nu mai are scăpare, s-a rugat de Zeus să fie salvată. Înduișat de ruga nimfei, Zeus, cel mai puternic dintre zei, i-a ascultat ruga și a transformat-o îndată într-un tufiș parfumat de liliac.

Zeul Pan, văzând ce s-a întâmplat, a fost tare nefericit. A izbucnit în lacrimi și de atunci a început să colinde pădurile, făcând bine tuturor celor pe care îi întâlnea. Iar Syringa, numele nimfei, a devenit numele latin al florii de liliac.

LALEAUA (*Tulipa sp.*)

Acum 1000 de ani, lalelele sălbatice creșteau în Persia. Floare originară din Asia, laleaua a fost cultivată și încrucișată pentru întâia oară de către turci. Într-un manuscris din secolul XVIII se menționează că șecicul Mohamed Lalizare, cultivatorul oficial de lalele al sultanului Ahmed, ajunsese să îngrijească 1.323 de varietăți. Cântată de către poeții persani, reprezentată adesea în pictură și grafică de către artiștii turci, laleaua a devenit la un moment dat un simbol al imperiului otoman. Denumirea științifică a lalelei, tulipa, provine din cuvântul persan „toliban”, care înseamnă turban.

Conform unei legende persane, un tânăr pe nume Farhad se îndrăgostise de frumoasa Shirin. Ajungând la el vestea că iubita i-a fost ucisă, Farhad a încălecat calul favorit și a pornit în goană către Shirin. Compleșit de durere și grăbit fiind să ajungă cât mai repede, s-a prăbușit de pe o stâncă și astfel și-a găsit moartea. Din fiecare picătură a sângelui său scursă în pământ a răsărit apoi câte o lalea purpurie, simbol al dragostei perfecte sau pasionale.

Se menționează că ambasadorul Sfântului Imperiu Roman a trimis semințe și bulbi de lalea lui Clusius din Viena. Acesta le-a însămânțat, iar când florile au ajuns la maturitate, neștiind ce să facă cu sutele de bulbi, a dat bulbii de lalea băcanului său, care i-a mâncat asezonați cu ulei și oțet. Există și în prezent în lume tradiția de a mânca bulbi de lalele din anumite varietăți. În Japonia, din bulbii de lalea se prepară un soi special de făină.

În Europa, timp de sute de ani, Olanda a fost cel mai mare cultivator și furnizor de lalele. În această țară, lalelele deveniseră un însemn al celor bogați, deoarece numai aceștia își permiteau să le cumpere. Datorită prețului ei mare, laleaua era supranumită „pocalul de aur”.

În jurul anului 1600, femeile nobile din Franța purtau corsaje cu lalele și rochii din materiale pe care erau imprimate aceste flori. Cea mai mare parte a bulbilor lalelelor erau obținuți în Flandra, de către călugări. În acea perioadă, în Olanda, laleaua a devenit o adevărată „monedă de schimb”, valoarea ei fiind cotate asemeni acțiunilor. De altfel, se crede că termenul „bursa” provine din acele vremuri, întrucât cei care speculau „piața lalelelor” se întruneau, de obicei, în casa familiei nobile van Bourse.

GAROAFĂ (*Dianthus caryophyllus*)

Conform unei legende italiene, Margherita, o tânără femeie îndrăgostită de cavalerul Orlando, i-a dăruit acestuia o garoafă albă înainte de plecarea lui la război. Dar Orlando a fost ucis pe câmpul de luptă la puțin timp după ce a plecat. Deoarece purta tot timpul cu el garoafa primită la plecare de la iubita sa, câteva din picăturile sângelui său au căzut pe petalele florii. Garoafa albă, colorată în roșu de sângele lui Orlando, a fost trimisă fetei îndrăgostite.

Margherita a plantat semințele în pământ și din ele s-au ivit flori albe, cu centrul colorat în purpuriu și se spune că de atunci au apărut garoafele roșii. Fidelă iubitului ucis, Margherita nu s-a căsătorit niciodată și a îngrijit cu dragoste, până la moarte, garoafele roșii care-i aminteau de iubitul pierdut.

Numele științific al garoafei, *Dianthus*, provine din cuvintele grecești „di” – al lui Zeus, și „anthos” – floare. Garoafa a fost denumită *Dianthus*, „floare divină”, de către botanistul grec Theophrastus.

Garoafele au fost descoperite în Orientul îndepărtat, fiind menționate pe parcursul întregii mitologii romane, pentru prima dată, de către Plinius, în anul 50 d.Hr. Garoafele au început să fie cultivate sistematic în secolul XIII, de către călugării catolici.

La loc de cinste în civilizația veche greacă, garoafele au devenit un simbol al românilor în perioada de glorie a imperiului, fiind cunoscute și sub numele de „florile lui Jupiter”.

Reprezentând caritatea și dragostea, garoafa este simbolul național al Sloveniei și al Spaniei.

În 1907, garoafa roz a devenit un simbol pentru ziua mamei, sărbătorită în Canada și SUA în cea de-a doua duminică a lunii mai.

AZALEEA (*Rhododendron sp.*)

În limba greacă, cuvântul „azalee” înseamnă „uscat”, denumire inspirată, probabil, de aspectul sărac al tufei de azalee, cu frunze țepoase, înainte ca florile să i se deschidă.

Conform unei legende, azaleea a răsărit din lacrimile unui băiat transformat de către răutăcioasa sa mamă vitregă într-o pasăre singuratică, cucul.

Conform unei întâmplări, se povestește că, în iarna anului 401 î.Hr., grecii, porniți în căutarea lânii de aur, ajunseseră la poalele unui munte. Au fost atacați de către triburile locale

pe care le-au învins, însă curând asupra lor s-a abătut o nenorocire. Câțiva soldați, care au descoperit o stupărie, s-au înfruptat lacomi din mierea fagurilor și au căzut inconștienți la pământ. Xynofont, comandantul armatei grecești, descria astfel întâmplarea: „Nu exista nimic suspect acolo. Doar o grămadă de stupi. Toți cei care au gustat din miere au leșinat pe loc. Erau atât de mulți soldați prăbușiți la pământ, încât ai fi putut crede ca ești pe locul în care s-a purtat o bătălie. Însă niciunul dintre ei nu a murit. A doua zi au început să își recapete cunoștința, iar în ziua a treia și a patra s-au ridicat pe picioarele lor”.

Ulterior, grecii au descoperit că mierea din care se înfruptaseră provenea din florile de rododendron sălbatic, o rudă îndepărtată a azaleei de astăzi. Florile de azalee sunt încărcate de un nectar conținând alcaloizi periculoși.

În Japonia, conform artei ikebana, azaleea simbolizează atașamentul față de familie, întrucât florile ei sunt foarte apropiate de tulpina mamă.

Floarea de azalee este simbolul statului american Georgia, dar și al orașului brazilian Sao Paulo.

BUJORUL

(*Paeonia lactiflora*)

Denumirea științifică a bujorului, *Paeonia lactiflora*, provine din numele Paeon, o divinitate a vindecării. Paeon era elevul lui Asclepius, zeul medicinei și al vindecării. El fusese învățat de zeița Leto (mama lui Apollo și zeitate a fertilității) cum să găsească pe muntele Olympus (Olimp) o rădăcină magică, vestită pentru darul de a alina durerile femeilor la naștere.

Acest lucru a provocat invidia lui Asclepius și dorința lui de a-și ucide învățăcelul pentru a nu deveni mai vestit decât el. Pentru a-l salva din mâinile lui

Asclepius, Zeus l-a transformat pe Paeon într-o floare de bujor. Se spune că, în Antichitate, semințele de bujor erau folosite frecvent de femeile aflate în pragul nașterii.

CAMELIA

(*Camelia japoica*)

În Japonia, camelia, numită „Tsubaki”, este cunoscută drept floarea care aduce primăvara.

O legendă povestește că era odată un împărat care avea o fiică deosebit de frumoasă, dar care era mai tot timpul singură. Pentru a-și umple timpul, ea învățase limbajul florilor și vorbea cu acestea în zilele lungi de vară.

În împărăția în care domnea tatăl fetei trăia însă un balastru lacom, care obișnuia să mănânce toate fetele care atingeau vârsta de 14 ani. Cunoscând acest lucru, împăratul puse gărzi

care să-î pazească fata tot timpul. Chiar dacă era bine păzită, împăratul și soția sa erau tot mai îngrijorați cu cât se apropia ziua în care fata avea să împlinească vârsta fatidică.

Când bătu orologiul ora 12 noaptea, balaurul adormi toți ostașii, chiar și pe părinții fetei, și intră în castel, în turnul unde fata fusese închisă. O răpi și o duse departe, cu gând să o mănânce.

În timp ce trecea prin pajiștile înflorite, Camelia implora florile să o salveze și acestea îi ascultară ruga, transformând-o într-o floare roz deosebit de fină, pe care balaurul o scăpă din gheare și care, cum atinse solul, prinse rădăcini. Și astfel Camelia rămase printre florile dragi, care acum erau surorile ei, nemaifiind de atunci singură niciodată.

De fapt, faimoasa floare are un parfum pur, serafic, delicat, foarte apreciat de cunoscători. Dintre cele peste 100 de varietăți de camelie sălbatică, numai șapte sunt cu adevărat recunoscute pentru aroma dulce, asemănătoare prunelor. În Ikebana (arta japoneză a aranjamentului floral) artistul Choka Adachi a fost printre primii interesați de parfumul cameliei. Atunci când o varietate de camelie cu o aromă foarte puternică a fost descoperită în 1968 de către domnul Ohta, din orașul sud-japonez Kumamoto, Adachi a denumit-o „Nioi-fubuki”, adică „Vijelia parfumată”.

FLORILE DE CIREȘ (*Prunus serrulata*)

Florile de cireș simbolizează fertilitatea, fericirea și sărbătoarea. În Japonia, ele sunt considerate drept flori naționale și întruchipează frumusețea, politețea/curtoazia și modestia. Chinezii le consideră un puternic simbol al puterii. Deși pentru ei florile de cireș reprezintă, în mod tradițional, frumusețea și sexualitatea feminină, ele sunt asociate și cu ideea puterii sau dominării femeii.

Emblemă și obiect de mândrie națională în Japonia, florile de cireș, numite „sakura” (în limbajul kanji japonez) sau „hiragama” (în limba japoneză), sunt slăvite și onorate ca reprezentări ale primăverii și frumuseții.

Petalele florilor de cireș se desprind de caliciu la numai două-trei zile de la apariție, iar această existență scurtă, dar magnifică, a fost reprezentativă pentru spiritul și credința războinicilor samurai și a dorinței lor de a se sacrifica pentru o cauză nobilă. Luptătorii japonezi își comparau cele câteva ore de glorie dintr-o bătălie cu viața scurtă a florilor de sakura.

Cultul florilor de cireș din Japonia este legat de muntele Yoshino și de Ko-no-hana-sakuya-hime, prințesa florilor de cireș. Potrivit mitologiei japoneze, această prințesă, fiică a zeului muntelui, Ohoyamatsumi, și-a întâlnit viitorul soț, zeul Ninigi, pe țărmul mării, prilej cu care cei doi s-au îndrăgostit unul de celălalt. Inițial, Ohoyamatsumi nu a fost de acord să-î acorde lui Ninigi mâna lui Ko-no-hana-sakuya-hime, propunându-i în schimb să se căsătorească cu o altă fiică a lui, pe nume Iwa-Naga. În cele din urmă, cei doi îndrăgostiți s-au căsătorit, dar din cauză că Iwa-Naga, zeița pietrelor, fusese refuzată de către divinul pețitor, viețile oamenilor au devenit scurte și gingașe asemeni florilor de cireș, în loc să fie lungi și rezistente precum pietrele.

CRINUL (*Lilium candidum*)

Floarea de crin a fost dedicată zeiței Hera, soția lui Zeus. O legendă greacă spune că, după ce i s-a născut fiul Hercules, conceput cu muritoarea Alceme, Zeus și-a dorit ca acesta să fie înzestrat cu darul divinității într-o mai mare măsură. Pentru aceasta, după ce a adormit-o pe Hera, a adus noul-născut la sânul ei pentru a-l alăpta. Atunci când s-a trezit, Hera a aruncat cu oroare copilul de la sân, iar o parte din lapte a țâșnit de-a lungul cerurilor, formând Calea Lactee. Câteva picături au căzut pe pământ, din acestea răsărind pentru întâia oară crinii.

O altă legendă povestește că la nașterea lui Venus din spuma mării, zeița a zărit un crin, care i-a trezit în suflet gelozie și invidie datorită culorii albe imaculate și frumuseții lui. Considerându-l un rival al propriei ei frumuseți, Venus a încercat să-l urâțească, făcând să îi crească un pistil enorm din centrul alb ca zăpada al florii.

Reprezentări timpurii ale crinului au fost descoperite într-o locuință din Amnisos, Creta, datând din jurul anului 1580 î.Hr. Crinul era floarea sacră atribuită mării zeițe Britomartis sau Dictynna, divinitate avându-și originile în epoca neolitică. Această zeiță și-a menținut supremația până la producerea misteriosului cataclism de la mijlocul secolului XVI î.Hr., iar cultul ei a fost asimilat treptat în mitologia greacă, Britomartis fiind precursora zeiței Artemis.

Crinul a fost o floare populară în civilizația iudaică, fiind menționat atât în Vechiul, cât și în Noul Testament. Pe măsură ce creștinismul a căpătat amploare, crinul a devenit un simbol al castității, purității și virtuții. Într-o străveche legendă biblică se spune că florile de crin au răsărit din lacrimile Evei atunci când a fost alungată împreună cu Adam din Paradis.

Ca emblemă a orașului New Orleans, întemeiat de către francezi, simbolul „fleur-de-lis” (floare de crin) a fost desenat pe ziduri de către supraviețuitorii uraganului Katrina, ca un apel de salvare a orașului devastat.

CRIZANTEMA (*Chrysanthemum sp.*)

Numele de crizantemă conferit de către Carl Linnaeus, are semnificația de „floare gălbui-aurie”, iar în limba greacă înseamnă „floare de aur”, fiind compus din „chrysos” (aur) și „anthos” (floare).

Menționată de către Confucius în anul 500 î.Hr., crizantema este cultivată în China de peste 3000 de ani, ea fiind supranumită „floarea orientului” sau „floarea vieții”. Crizantema face parte din cvartetul „celor mai

grațioase plante” chinezești, alături de orhidee, bambus și „ume” (prunul chinezesc). O veche zicală din China spune: „Dacă vrei să fii fericit toata viața, apucă-te să cultivi crizanteme”. Aceste flori sunt asociate cu vârsta înaintată și înțelepciunea.

Tao Yanming, primul cultivator de crizanteme menționat documentar în anul 400 d.Hr., a adus faima orașului său, care s-a numit, după moartea sa, „Juxian”, adică „orașul crizantemelor”.

Potrivit unei străvechi legende chinezești, în urmă cu 3000 de ani, un împărat a aflat că în Insula Libelulei, din Marea Răsăritului (Japonia), exista o plantă magică înzestrată cu darul de a întineri oamenii. Întrucât putea fi culeasă numai de către cei nevârstnici, el a trimis pe insulă o expediție formată din 12 tineri și 12 tinere.

Odată ajunși pe insulă, după ce supraviețuiseră unei furtuni teribile și atacului unor șerpi de mare, ei nu au găsit niciun locuitor și nici planta magică. S-au stabilit pe Insula Răsăritului, devenind vestiți pentru cultivarea și negoțul cu crizantemele de aur. Într-o variantă japoneză, această legendă povestește, de fapt, nașterea imperiului japonez.

De-a lungul a zece secole, emblema japoneză imperială a fost o crizantemă cu 16 petale. În timpul războiului dinastiilor, care a durat 55 de ani, începând din anul 1357, fiecare războinic din zona sudică purta o crizantemă galbenă, ca un însemn al curajului.

Cea mai înaltă distincție din Japonia este „Ordinul Crizantemei”.

Festivalul anual al bucuriei din Japonia este dedicat sărbătorii florii de crizantemă. Văzută ca un simbol al soarelui, crizantema, cu aranjamentul minuțios al petalelor ei, este considerată de japonezi ca o reprezentare a perfecțiunii.

Crizantema este simbolul orașului Chicago.

DALIA (*Dahlia cultorum*)

Descoperită de conchistadorii spanioli în Mexic, dalia nu a fost apreciată la început în lumea europeană. Menționată prima dată în anul 1615, dalia este uitată până în anul 1787, când o expediție botanică a trimis în Europa semințele florii. Timp de zece ani, dalia a fost păstrată ca un secret inaccesibil oricărui muritor. Ajunsă la Berlin la începutul secolului XIX, frumoasa floare și-a căpătat numele actual datorită asocierii ei cu numele botanistului Anders Dahl. O altă denumire a acestei flori este cea de „georginas” (georgiana), după numele botanistului Johann Georgi, din Petesburg. Aztecii numeau dalia (folosită ca tratament împotriva epilepsiei) „cocoxochitl”, de unde și denumirea inițială, preluată de spanioli, de „ococli”.

Printre primele dalii ajunse în Europa au fost cele cultivate de Josephine Bonaparte în grădina ei de la Malmaison. Întrucât în acele timpuri valoarea daliilor se apropia de cea a diamantelor, împărăteasa se îngrijea personal de aceste flori, pentru a preveni înstrăinarea bulbilor. Atunci când una din prețuitele ei doamne de onoare a pus la cale planul de a fura unul din tuberculi, Josephine a pedepsit-o sever și a ordonat ca toate daliile din grădina ei să fie distruse.

Într-o legendă străveche, zeița aztecă „Femeia Șarpe” obișnuia să viziteze un vultur pentru a afla cât mai multe lucruri despre zeii cerurilor. Într-o astfel de ocazie, ea a întâlnit un iepure care ținea în bot o dalie din care porneau opt raze de culoare roșie. Zeii i-au transmis să străpungă floarea cu un vârf ascuțit de agavă și să o țină la pieptul ei timp de o noapte. În dimineața următoare, ea a dat naștere unui fiu complet maturizat, Zeul Războiului, Utzilopochtli. Acest zeu nemilos își extrăgea din floarea de dalie tăria de a purta războaie și setea de sânge.

GLADIOLA (*Gladiolus sp.*)

Numele gladiolei derivă din cuvântul latin „Gladius”, care înseamnă „sabie” sau „sabie mică” (frunza de gladiolă are o formă asemănătoare unei săbii). „Gladius” este și rădăcina cuvântului gladiator, soldat care „trăia sau murea prin spadă”, iar gladiola mai este numită și „Floarea gladiatorului”.

Gladiolele își au originea în Africa, Orientul Mijlociu și regiunea mediteraneană. Una din cele peste 180 de specii de gladiole, numită „Fecioara ceții”, crește exclusiv în preajma cascadei Victoria, de pe râul Zambezi.

O superstiție străveche romană constă în faptul că rădăcinile gladiolelor ar avea puteri magice. Purtate la gât, ca amuletă, se credea că pot aduce noroc, victoria în dueluri și salvarea din fața morții.

Într-una din legendele latine se povestește despre un crud comandat roman care capturase câțiva luptători traci și îi transformase în gladiatori. S-a hotărât ca în cercul roman să se înfrunte mai întâi Sevt și Terres, cei mai viteji și mai arătoși războinici traci și, totodată, foarte buni prieteni, iar premiul învingătorului urma să fie libertatea și mâna fiicei comandantului. În ciuda mulțimii care aclama în speranța unei lupte sângeroase, Sevt și Terres au aruncat săbiile pe pământ și s-au înclăștat într-o îmbrățișare caldă. Audiența a început să fluiera disprețuitoare și, în sunetele trompetelor, cei doi prieteni au fost uciși. În momentul în care trupurile lor au atins pământul, mânerul săbiilor lor s-au transformat în două gladiole. De atunci, florile de gladiolă au rămas până în zilele noastre un simbol al prieteniei, credinței și nobleții.

MAGNOLIA (*Magnolia grandiflora*)

Magnoliile sunt plante foarte vechi, care au supraviețuit până în zilele noastre din perioada în care Terra era stăpânită de dinozauri. Fosile ale acestor flori au fost descoperite în roci vechi de peste 100 de milioane de ani în Europa, America de Nord și Asia.

Magnolia a fost asociată, de-a lungul timpului, cu frumusețea și perseverența, dar și cu demnitatea, spiritul nobil și dragostea de natură.

Magnolia este un simbol al suavității femeii cu pielea albă, parfumul florii transmîțând un mesaj erotic feminin, aluziv și nevăzut, imposibil de cules sau capturat. Conform unei legende, magnoliile, de un alb pur, se ofilesc rapid și se îngălbenesc atunci când sunt culese, întrucît sinele lor inviolabil și spiritual se transformă instantaneu într-un simplu obiect al lumii materiale.

Magnolia este floarea statelor americane Mississippi și Louisiana.

PANSELUȚA (*Viola wittrockiana*)

Numele panseluței, provenit din cuvântul francez „pensée” (gînd), însemna în limbajul floral victorian „gînd romantic”.

Panseluța era unul din ingredientele principale ale unei poțiuni de dragoste celtice. Se credea că această floare are, datorită petalelor în formă de inimă, puterea de a lecui o inimă frîntă din cauza iubirii.

Potrivit unei legende germane, panseluța era înzestrată pe vremuri cu un parfum minunat, extrem de puternic, iar oamenii veneau din ținuturi îndepărtate doar pentru a o mirosi, călcînd în picioare iarba din preajma panseluțelor. Floarea s-a rugat atunci Domnului, cerîndu-i ajutor pentru vitele aflate în pericol de a rămîne fără hrană. Dumnezeu a ascultat ruga și a făcut un compromis, luîndu-i panseluței parfumul ademenitor pentru a proteja animalele care aveau nevoie de iarbă, dar înzestrînd-o cu o mare frumusețe.

În Anglia, panseluța avea numeroase denumiri, asociate mai ales cu dragostea: „heartsease” (alinarea/ușurînța inimii), „herb trinity” (trinitatea florală), „call-me-to-you” (cheamă-mă la tine), „three-faces-in-one-hood” (trei fețe într-o singură glugă), „cuddle-me” (alintă-mă/îmbrățișează-mă), „love-in-idleness” (dragoste în lenevie).

MACUL (*Papaver rhoeas*)

În greaca veche, numele macului este „rhoeas”, care înseamnă „roșu”. În limba latină, el este numit „papaver”, adică „mamelon”, făcînd referire la sucii lăptos din opiumul macului.

Florile de mac au fost găsite în morminte egiptene vechi de peste 3000 de ani. În Egiptul antic, ele erau recomandate ca remediu calmant pentru copiii care nu se mai opreau din plîns (datorită opiumului conținut). În Grecia antică, macul era un simbol al fertilității, o amuletă de dragoste, iar semințele acestuia erau folosite ca un ameliorator al sănătății și vigoriei (inclusiv de către atleții greci).

O legendă spune că o vrăjitoare rea transformase o femeie într-o floare de mac, ea putând părăsi câmpul de maci pentru a-și vedea familia numai în timpul nopții. Într-una din nopți, femeia a dezvăluit soțului ei că vraja ar putea fi destrămată dacă, a doua zi, acesta va culege de pe câmp floarea în care ea era preschimbată. Dimineța, bărbatul s-a dus pe câmp și și-a deosebit soția în mijlocul a sute de flori de mac, întrucât aceasta nu era udată de roua zorilor (își petrecuse noaptea alături de soț). El a cules floarea, descântecul vrăjitoarei a fost destrămat, iar cei doi au trăit fericiți în veci.

Florile de mac au fost remarcate, în timpul campaniilor lui Napoleon, ca înflorind în jurul mormintelor proaspete ale soldaților, existând credința că macii răsarău din sângele vărsat al celor căzuți în război. De altfel, macul este un simbol al victimelor războaielor.

Macul este floarea-simbol a statului american California.

IRISUL

(*Iris germanica*)

Cuvântul grec „iris” înseamnă „curcubeu”. Floarea a primit acest nume de la zeița greacă Iris, divinitatea curcubeului, mesagera zeilor de pe muntele Olimp. Zeița prelua mesajele de pe tărâmul divin, numit „ochiul paradisiului”, și, înveșmântată într-un nor de stropi strălucitori, purtată de aripi asemenea îngerilor, le aducea pe pământ coborând de-a lungul curcubeului. Iris are și semnificația de „ochi al paradisiului”, desemnând atât zeița-floare, cât și centrul ochiului nostru, irisul, ca parte a ochiului, reprezentând micul grăunte de paradis care sălășluiește în fiecare dintre noi.

În Grecia antică, irisul era un simbol al Ideii și Mesajului. Bărbații plantau adesea flori de iris pe mormintele iubitelor sau soțiilor lor, ca un tribut adus zeiței Iris, care avea îndatorirea de a conduce sufletele femeilor spre Câmpiile Elizee. De asemenea, floarea de iris era considerată a avea proprietăți de vindecare; medicul grec Discorides prescria rădăcini de iris în amestec cu miere și oțet ca un remediu contra tusei, răcelii, indigestiei și sciaticii.

În Japonia, irișii sunt un simbol al eroismului, iar irișii albaștri sunt o referință la „sângele albastru”, jucând un rol important pentru băieții care iau parte la tradiționalul festival de primăvară.

Irisul este floarea națională a Franței, fiind adesea folosit ca însemn sau emblemă a acestei țări.

HORTENSIA (*Hydrangea hortensis*)

Numele științific al hortensiei, *hydrangea*, provine din cuvintele grecești „hydro”, însemnând „apă”, și „angos”, vas sau urcior. Traducerea liberă a acestei denumiri grecești ar putea fi „butoiaș cu apă”, referire la lăcomia hortensiei față de apă.

Se povestește că în timpul unei nunți, într-un mare castel, frumoasa mireasă a fost fascinată de grădina plină de hortensii. A început să se plimbe prin grădină, privind îndelung și contemplând frumusețea hortensiilor. Mirele a căutat-o prin tot castelul, însă nu a găsit-o. Intrând în panică, a găsit-o într-un târziu în grădină, aplecată peste floarea mare și globuloasă, cu mii de petale, a hortensiei din grădină. Mare i-a fost mirarea când, privind-o, a văzut că mireasa lui nu mai semăna deloc cu frumusețea care-i furase inima. A întrebat-o ce s-a întâmplat, dar mireasa nu știa ce să-i răspundă. Abia când mirele supărat a dus-o în salonul cu oglinzi, tânăra fată i-a înțeles mirarea și supărarea pentru că nu se mai recunoștea în imaginea din oglindă.

Se pare că hortensia, prin abundența petalelor și dorința de frumos, a furat frumusețea tinerei mirese. De atunci, miresele nu mai au voie să iasă din camera lor sau să meargă înainte de nuntă în grădina cu hortensii. Se pare că hortensia nu este numai lacomă de apă (hydro), dar și de frumusețe.

Descoperită pentru întâia oară în Japonia, hortensia este întâlnită adesea în America de Nord, continent în care au fost scoase la iveală fosile ale acestei flori, vechi de peste 70 de milioane de ani.

IASOMIA (*Philadelphus coronarius*)

Numele de iasomie provine din cuvântul persan „Yasmin”, având semnificația de „dar al Domnului”.

Într-o legendă populară antică se spune că regina Cleopatra înmuia în parfum de iasomie pânzele corăbiei sale, pentru a-l prinde în mreje pe Marcus Antonius.

Iasomia este originară din zona munților Himalaya, din Persia și Kashmir, fiind adesea considerată o floare sacră în tradiția popoarelor din aceste regiuni. Hindușii împletesc în ghirlande florile de iasomie pentru a le dăruii onorațiilor lor oaspeți.

În mitologia indiană, „Kund”, „iasomia stea”, din specia „*Jasminum multiflorum/ pubescens*”, este vestită datorită albului ei pur. De multe ori, dinții de un alb strălucitor sunt comparați cu bobocii iasomiei.

Despre iasomie în tradiția popoarelor

În India iasomia este cunoscută sub numele de „raza lunii din pădure” datorită nuanței pale a petalelor ei.

Alte denumiri consacrate ale acestei flori înmiresmate sunt: Jessamine, Yasmin și „regele florilor”.

- În Filipine este cunoscută sub denumirea de „Sampaguita”, fiind folosită pentru confecționarea unor ghirlande care împodobesc imaginile religioase sacre.
- În Indonezia, varietatea de iasomie „*Jasminum sambac*” reprezintă „puspa bangsa” (floarea națională), purtând numele de „Melati”. În unele regiuni, în special pe insula Java, este cea mai importantă floare din ceremoniile nuptiale.
- În Pakistan, specia „*Jasminum officinale*”, denumită „Chambeli” sau „Yasmine”, este floarea națională.
- În Siria, iasomia este floarea-simbol a Damascului – „Orașul iasomiilor”.
- În Thailanda, floarea de iasomie este un simbol al mamei.
- În China, floarea de iasomie simbolizează dulceața sau delicatetea feminină.
- În tradiția musulmană, dar și în cea hindu, iasomia este cunoscută sub denumirea de „parfum al dragostei”.

LĂCRĂMIOARA (*Convallaria majalis*)

Călugării i-au dat lăcrămioarei un nume cu o conotație religioasă, „*lilium convallium*” (în prezent, *convallaria majalis*), însemnând „crinul din vale”, denumire preluată din Cântecul lui Solomon, în care apare versetul „Eu sunt trandafirul lui Sharon și crinul din vale”.

Numele științific latin al lăcrămioarei, „*convallaria majalis*”, are semnificația de „vale” (*convallaria*) și „luna mai” (*majalis*), probabil o referire la locul originar și perioada de înflorire a acestei flori.

În vechime, băieții și fetele culegeau buchete de lăcrămioare pentru că exista credința că aceste flori au darul de a aduce noroc în dragoste. În Anglia, numele florii, „May Lily” (crinul de mai”), a fost conferit cu referire la luna în care înfloresc aceasta.

Într-o legendă franceză, viteazul și bravul luptător Sfântul Leonard, un prieten apropiat al regelui Clovis, își dorea să își petreacă restul vieții încercând să comunice cu Dumnezeu, astfel că s-a retras ca pustnic într-o pădure. Dar nici în acel loc retras Sfântul Leonard nu a avut pace, pentru că a trebuit să dea o luptă sângeroasă cu un balaur care încerca să îl tenteze să renunțe la viața de pustnic. Pământul pădurii a fost năpădit de plante otrăvitoare în locurile în care balaurul își vărsase sângele, dar și de lăcrămioare în zonele în care se scursese sângele din rănilor Sfântului. Aceste păduri

din Franța în care apar an de an lăcrămioarele sunt cunoscute sub numele de pădurile Sfântului Leonard.

Tulpina, florile și bobocii lăcrămioarelor sunt extrem de otrăvitoare, un extract din această plantă, *digitalis glycosides*, fiind folosit, pe de altă parte, de secole în tratamentul bolilor de inimă.

Lăcrămioara, o floare cu proprietăți contradictorii (otrăvă, dar și plantă de leac), este un simbol al alegerii corecte, al opțiunilor diferite: viață sau moarte, iubire sau ură.

VIOLETELE (*Viola odorata*)

Asemeni ghiocelului, violetele simbolizează reînnoirea adusă de primăvară, dar și patimile și triumful iubirii.

În mitologia romană, violetele erau asociate, de obicei, cu renașterea anuală a zeului pământului, Attis, care, conform unei legende, se automutilase sub ramurile unui pin și murise din cauza sângelui revărsat din rănilor sale. De aceea, în timpul echinoxului de primăvară, un pin tăiat din pădure era adus în templul zeiței-mamă a Pământului, Cybele, unde era venerat asemenea unei zeiță. În acest loc sacru, pinul era împodobit cu cununi din lână și ghirlande de violete, existând credința că aceste flori au luat naștere din sângele vărsat pe pământ de către Attis.

Într-o străveche legendă grecească, zeul soarelui, Apollo, se lăsase în voia plăcerii de a o urmări pe o frumoasă nimfă (fiică a lui Atlas) cu razele lui fierbinți. Chinuită de dogoarea revărsată în permanență asupra ei, tânăra fată a cerut ajutorul atotputernicului Zeus. Adânc mișcat de chinurile nimfei, acesta a transformat-o într-o floare de violetă, ferită de soare în umbra tufșurilor și copacilor pădurii.

Proserpina, fiica lui Zeus, a plătit din greu atracția față de aceste încântătoare flori. În timp ce culegea un buchet de violete, ascunsă de privirea tovarășelor ei, ea a fost răpită de vicelanul zeu Hades (Pluton). Speriată, Proserpina a scăpat din mâini buchetul, iar violetele au căzut din înaltul cerului, răspândindu-se pe întreg pământul.

ZAMBILA (*Hyacinthus orientalis*)

Zambila, hiacintul, mai este denumită și *Muscari racemosum*, „Muscari” însemnând în limba greacă „mosc”, un parfum atrăgător.

Se povestește că Hyacinthus era tovarășul preferat al lui Apollo și că era iubit de către Zephyr, Vântul de Vest. Într-o bună zi, când Apollo și Hyacinthus se întreceau în aruncarea discului, Zephyr, care privea de departe competiția, a devenit extrem de gelos datorită frumuseții și tinereții lui Hyacinthus. Atunci când a ve-

nit rândul lui Apollo să arunce discul, Zephyr a deviat discul, cu o suflare, în capul lui Hyacinthus. Îngrozit, Apollo a încercat să oprească sângele care se scurgea din rana prietenului său. Era însă prea târziu, iar atunci când Hyacinthus a murit, sângele său vărsat pe pământ s-a transformat într-o floare care îi poartă numele până în ziua de azi.

Apollo, din dragoste pentru prietenul său, i-a așezat trupul pe bolta cerească, sub forma unei constelații.

V.2.2 LEGENDELE ANIMALELOR

LEGENDA CÂRȚIȚEI

A fost odată un preot care avea un lan de grâu. El era vecin cu un țăran sărac, dar cinstit. Dorind să fure o parte din pământul țăranului, preotul a mutat hotarul, fapt ce l-a necăjit rău pe bietul țăran, care i-a cerut pământul înapoi.

Preotul s-a arătat tare amabil și i-a zis vecinului să pună hotarul acolo unde va zice pământul când îl va întreba. Țăranul nu pricepea cum poate pământul să vorbească, necunoscând planul preotului. Acesta stabilise cu fiica sa, care se numea Cârțița, să se lase îngropată acolo unde el mutase hotarul, iar atunci când el o va întreba:

– „Pământule, aici e hotarul?”, ea să zică:

– „Da, aici e!”

Și așa s-a întâmplat, când omul a întrebat unde este hotarul, fiica preotului a răspuns că este acolo unde fusese mutat hotarul, iar omul, nedreptățit, a plecat supărat acasă. Rămăs singur, preotul vru să-și scoată fata din pământ, dar nu o mai găsi. Săpă și în alte locuri, dar fata nu era de găsit nicăieri. Ea se făcuse cârțiță și tot umbla pe sub pământ, spunând:

– „Aici e hotarul, tată!”

De atunci, cârțița face mușuroaie prin locuri cultivate, în amintirea tatălui său. Așa a fost pedepsit preotul pentru lăcomia sa.

LEGENDA LILIACULUI

Pană-Împărat avea un singur fecior, numit Liliac, iar când bătrânul își dădu duhul, Liliac ajunse împărat și porni să-și cunoască împărăția și supușii. Ajungând la marginea unui sat, țăranii i-au ieșit în-grijorați înainte și l-au rugat să nu intre în satul lor, pentru că aici, într-o peșteră întunecoasă, locuiește o zgripturoaică haină, care prefăce pe oricine trecea pe acolo în animal, în pasăre ori în stană de piatră.

Neînfricat, Împărat-Liliac nu luă în seamă spusele sătenilor și pătrunse în peștera vrăjitoarei, care îl și prefăcu pe dată într-un șoarece.

După câteva zile, bietul animal a ajuns în sat și s-a urcat în clopotnița bisericii. Seara, când a venit să bată toaca în turn, clopotarul a dat de șoricel și, neștiind că acesta era chiar împăratul Liliac, a dat să-l alunge.

Șoricelul făcu un salt și se pomeni că zboară pe deasupra credincioșilor din biserică, pentru că acum avea aripi. Fâlfâi spre fereastra deschisă și pătrunse în întunericul nopții, zburând spre peștera de la marginea satului pentru a se răzbuca pe zgripturoaică.

Văzând-o în peșteră cu capul gol și părul vâlvoi, Liliac se repezi cu aripile asupra blestematei, încurcându-se în părul ei. Auzind țipetele vrăjitoarei, oamenii din biserică s-au repezit cu sape și topoare și au omorât-o.

Dar Liliac, desprinzându-se cu greu din părul încâlcit al zgripturoaicei, nu s-a mai putut preface în împărat și a rămas până azi liliac zburător, care săgetează noaptea văzduhul și doarme ziua în peștera întunecată.

POVESTEA FLUTURELUI

Într-o zi, într-un cocon a apărut o mică gaură. Un om, care trecea din întâmplare prin preajmă, s-a oprit mai multe ore pentru a observa fluturile care se forța să iasă.

După multe încercări nereușite, se părea că fluturile a renunțat, spațiul prin care se străduia să iasă rămăsese la fel de îngust. De aceea, omul, dorind să-l ajute să iasă, a luat un cuțit și a deschis coconul.

Fluturile a ieșit imediat. Dar corpul lui era slab și anemic, aripile erau puțin dezvoltate și aproape că nu se mișcau. Omul a continuat să observe fluturile, crezând că, dintr-un moment în altul, aripile acestuia se vor deschide și vor putea suporta greutatea corpului pentru a zbura. Acest lucru nu s-a întâmplat!

Fluturile și-a trăit restul vieții târându-se pe pământ, cu corpul său slab și cu aripile chirchite. Nu a putut zbura NICIODATĂ! Ceea ce omul a făcut a fost un gest de bunătate din dorința de a ajuta, dar nu a înțeles că trecerea prin spațiul acela strâmt era efortul necesar pentru ca fluturile să poată zbura. Era chinul prin care viața îl punea să treacă pentru a putea crește și pentru a se dezvolta.

LEGENDA CERBULUI

Se spune că atunci când au apărut toate animalele și vietățile pe Pământ, fiecare și-a ales un fel de viață și locul unde să-și ducă traiul. Astfel, peștii au ales să trăiască în ape, păsările să zboare prin aer, șerpii și alte jivine în pământ, iar urșii, lupii, cerbii și căprioarele în păduri.

Dintre toate animalele care trăiesc în pădure, cerbul, mai mândru și mai încrezut, dori să fie mai-marele pădurilor și munților. Dumnezeu primi să împlinească dorința cerbului, dar îi puse o singură condiție, și anume să obțină ascultarea celorlalte vietătoare din pădure.

Cerbul, mândru, spuse că el se simte în stare să se facă ascultat și iubit de supușii săi și astfel primi binecuvântarea să devină mai-marele pădurilor. Însă, după ce a mulțumit plin de recunoștință, mai ceru înainte de plecare un semn prin care să fie recunoscut de toți supușii săi drept conducător.

Atunci Dumnezeu îi propuse să-i vopsească blana în roșu sau să-l facă bălțat alb cu negru, dar cerbul refuză și propuse să primească o coroană mare pe cap, așa cum se cuvine unei căpetenii peste pădurile munților. Dumnezeu fu de acord să-i împlinească dorința, și-i înfipse în cap două crengi verzi de stejar pentru a se deosebi de coarnele pe care le-a dat boilor sau altor făpturi.

Cerbul mulțumi lui Dumnezeu pentru podoaba pe care i-a dat-o și mărirea în care l-a blagoslovit și plecă să stăpânească pădurile pentru a-și îndeplini făgăduiala. Dar Dumnezeu, care știa tot ce se va întâmpla, urmărea cu priviri neîncrezătoare pe cerbul falnic care alerga spre împărăția pădurilor.

Cum ajunsese la marginea pădurii, cerbul scoase un strigăt puternic, ca să adune animalele care trebuia acum să-i dea ascultare lui, noul împărat. Căprioarele, caprele, viezurii, vulpile începură să se adune pentru a-l asculta pe cel care le-a fost ursit să le fie domn, însă un lup flămând nu se sinchisi, ci se îndreptă în fugă spre stâna din apropiere pentru a se hrăni.

Cerbul încercă să se impună, însă lupul îl disprețui și-i arătă colții, sperindu-l pe cel ce se dorea stăpânul tuturor. Cerbul, speriat, revoltat și mâniat de obrăznicia lupului, o luă la goană spre Dumnezeu, să i se plângă de comportamentul lupului.

Atotputernicul îl muștră pentru îngâmfarea lui și abia acum înțelese cerbul că dorința îi fusese îndeplinită tocmai pentru a fi convins de neputința lui. Rușinat, plecă capul și tăcu chitic. Dumnezeu se gândi să-l pedepsească pentru că s-a încumetat să ceară ceea ce nu i se cuvenea și-i meni să rămână la fel de fâlos, dar fricos în același timp, iar ramurile verzi de stejar să se usuce și să-i rămână pe cap în chip de coarne, ca un semn că și-a pierdut rangul de căpetenie a pădurilor.

LEGENDA ARICIULUI

Se spune că, după ce le-a făcut pe toate de pe Pământ, Creatorul lumii a pornit să răsucescă firul vremii, alcătuit dintr-un fir alb, care va fi ziua, și un fir negru, care va fi noaptea.

Dar cine să le răsucescă? În sfârșit, a găsit un animal răbdător, ariciul. I-a dat acestuia două gheme, unul alb și unul negru, ca să le învâртеască continuu. Și a răsucit ariciul cu răbdare firul vremii timp de un an, zece ani, o sută de ani, o mie... zece mii... Până la urmă, sârmanul arici, tot răsucindu-le, a ațipit. Când s-a trezit, plin de groază, a început să se văicărească, speriat de faptul că atunci când a depănat numai firul negru fără cel alb a fost numai noapte și neștiind ce pedeapsă-l așteaptă. Toți perii ariciului i s-au

ridicat de spaimă, iar Dumnezeu supărat i-a menit ca părul să-i rămână tot timpul zburlit.

După un timp, Dumnezeu s-a îmbunat, aducându-și aminte că bietul arici s-a muncit la răsucitul vremii încă de la zidirea lumii. De aceea, îi meni ca numai la vreme de primejdie să se facă ghem, cu țepii apărători în sus, astfel ca nicio fiară sau om să nu-i poată face rău. Și de atunci are ariciul părul zbârlit, cu perii amenințători, iar dacă-l atacă vreun vrăjmaș se face ghem și nu poate fi omorât.

LEGENDA PRIVIGHETORII

Se spune că odată, împăratul păsărilor fiind foarte bine dispus și vrând să știe care dintre supușii săi cântă cel mai frumos, mai plăcut și mai fermecător, a dat poruncă ca îndată din toată împărăția să se adune la curtea împărătească cei mai vestiți cântăreți să-i cânte la masă.

Păsările s-au adunat toate la un loc și au ales din mijlocul lor trei reprezentanți, pe care i-au trimis la curtea împărătească. Cele trei păsări alese, grangurul, mierla și privighetoarea, au plecat de îndată spre curțile împărătești, fiind grăbite să se prezinte împăratului.

Grangurul, care avea îmbrăcămintea cea mai aleasă și mai frumoasă, fiind acoperit cu pene aurii care străluceau frumos în lumina soarelui, fu lăsat să meargă înainte. Mierla mergea și ea în urma lui pentru că, spunea ea, are un cioc auriu ca și penele grangurului, iar îmbrăcămintea neagră și strălucitoare ca mătasea. Numai privighetoarea, care era mică la făptură și avea îmbrăcămintea cea mai simplă, rămase în urmă și mergea cu capul plecat și umilă spre curtea împăratului.

Când ajunseră păsările la curtea împăratului și s-au prezentat, acesta i-a invitat înăuntru și i-a pus pe grangur în capul mesei, poftindu-l să cânte. Grangurul, mândru și plin de fală, începu a cânta. Împăratul fu foarte mulțumit cu cântecul lui și-l laudă.

Următoarea fu mierla, iar împăratul o invită la masă să cânte și impresionă mult mai plăcut pe împărat, deoarece cântă mult mai frumos decât grangurul.

Ultima sosită fu privighetoarea, care se plecă până la pământ în fața împăratului. Fiind așa mică, umilă și nebăgată în seamă, împăratul se miră ce caută la curtea lui și de aceea o întrebă pe un ton răstit de ce a venit, fără însă a o invita să stea la masă. Atunci privighetoarea îi spuse că a venit să cânte, iar împăratul, zâmbind încrezător, o invită la masă.

Și privighetoarea începu să cânte, iar împăratul fu uimit de frumusețea cântecului ei. Un glas atât de duios, dulce, plăcut și fermecător nu mai auzise de când se știa pe lume. Astfel, privighetoarea, prin cântecul ei, i-a făcut de răs pe ceilalți doi cântăreți, iar împăratul a pus-o pe dansa în locul grangurului, în fruntea mesei, iar când cei trei cântăreți au pornit înapoi spre casele lor, prima a fost privighetoarea, apoi mierla și ultimul grangurul.

Și de atunci a rămas obiceiul ca la masa împăratului numai privighetoarea să cânte, ca fiind cea mai renumită și măiastră pasăre cântătoare din tot neamul păsărilor.

FURNICA ȘI PORUMBIȚA

Într-o zi, o furnică însetată a intrat în apa râului, neținând cont că ar putea să se înece. Chiar așa s-a întâmplat, rezeziunea apei luând-o și ducând-o la vale! Iar furnicuța era disperată pentru că nu vedea nicio cale de scăpare.

Dar, tocmai atunci, o porumbiță ce zbura deasupra râului zări furnicuța ce abia se mai ținea la suprafața apei, agățată de o frunză plutitoare, și se gândi cum ar putea să o scape. Îi aruncă o ra-

mură de copac care ajungea cu un capăt pe mal, astfel că furnicuța reuși să ajungă pe uscat. Și de atunci porumbița se întovărăși cu furnicuța.

Nu trecu mult timp și furnica zări un om care amenaja o capcană pentru a prinde porumbița. Pentru a atrage porumbița, omul risipi boabe de mei pe deasupra capcanei. Dar furnica a văzut ce se întâmpla și atunci merse și urcă pe piciorul omului, pișcându-l de picior așa de tare, încât acesta sări în sus și țipă cu putere.

Iar porumbița care se îndrepta spre boabele de mei se sperie când auzi țipătul, scăpând astfel de primejdie. În acest fel, furnicuța reuși să întoarcă binele primit și de atunci cele două viețuitoare au trăit în bună înțelegere.

NATURA ȘTIE CEL MAI BINE CE ȚI SE POTRIVEȘTE

Într-o zi, un vițel alb a plecat la râu să se plimbe și pe drum s-a întâlnit cu un puișor galben. Și tare mult s-a minunat de culoarea acestuia și și-a dorit și el o astfel de culoare. De aceea, a hotărât că trebuie să-și schimbe culoarea și s-a vopsit în culoare galbenă.

Vesel, a pornit mai departe până când s-a întâlnit cu o broască. Broasca l-a privit mirată și l-a întrebat:

– Măi vițelușule, de ce ai o culoare așa ciudată?

Iar vițelul nu a știut ce să răspundă, dar a hotărât să se vopsească în verde ca și broasca. Apoi a plecat mai departe, mândru de noua lui culoare.

De data aceasta s-a întâlnit cu o libelulă de culoarea cerului. Și aceasta l-a întrebat de ce are culoarea verde, pentru că nu i se potrivește deloc. Iar vițelul s-a îndreptat grăbit spre râu pentru a se uita în oglinda apei și a-și vedea înfățișarea. Iar propria imagine reflectată în apă a reușit să-l sperie și a intrat în apă pentru a se spăla și a reveni la culoarea inițială.

Din ziua aceea a hotărât că cea mai potrivită culoare pentru el este culoarea cu care s-a născut și nu s-a mai gândit niciodată la înfățișarea celorlalți, învățând că este foarte important să fie el însuși, și nu să copieze pe ceilalți.

LEGENDA LIBELULEI

Trăia odată o fetiță pe nume Libelula, alături de părinții ei, fiind foarte frumoasă și mândră de înfățișarea ei. Într-o zi, când părinții erau plecați de acasă, în timp ce se plimba prin grădina plină de flori, ea întâlnește o zână. Și aceasta o întrebă ce dorință vrea să-i îndeplinească.

Fără să stea pe gânduri, fetița ceru să-i aducă cea mai frumoasă rochie din lume. Zâna nu fu prea încântată de această cerere, pentru că fetița se dovedea prea mândră și prea preocupată doar de persoana ei. Și atunci, îi spuse că o să-i îndeplinească dorința, cu condiția ca fetița să nu se uite niciodată în vreo oglindă. Dar fetița era prea dornică și de aceea acceptă imediat orice condiție.

Iar zâna îi aduse cea mai frumoasă rochie, croită din cele mai fine mătăsuri, colorate în cele mai suave și delicate culori. Fetița îmbracă rochia și începu să se plimbe prin grădină, dar după un timp începu să o chinuie dorința să vadă cât de bine îi vine rochia și cât de frumoasă este. Dar promisiunea făcută zânei și teama de ce i s-ar putea întâmpla au oprit-o să se privească în oglindă.

În mijlocul grădinii era un lac cu apa limpede și atunci fetița se gândi că ar putea să se oglindească în apa lacului. Nu stătu pe gânduri și se apropie de marginea lacului, iar ceea ce văzu o umplu de încântare. Dar nu dură mult pentru că simți cum se ridică de la pământ, iar înfățișarea ei se schimbă într-o vietate cu două perechi de aripi lungi, strălucitoare, viu colorate. Și începu să zboare în jurul apei, regretând că nu și-a ținut promisiunea.

Într-un târziu au sosit și părinții acasă, dar oricât au căutat fetița, nu au reușit să o găsească. Au observat acea ființă cu aripi strălucitoare care tot zbura în jurul lacului, de parcă voia să le spună ceva, însă nu au ghicit niciodată că aceasta fusese fiica lor. Iar Libelula, de atunci, tot zboară în jurul apelor, ca o pedeapsă pentru că nu și-a respectat promisiunea.

LEGENDA LUPULUI CIOBAN

Odată, demult, într-un sat de munte trăiau doar câțiva localnici, care locuiau în niște case mici de lemn frumos încropite din lemn cu crustături. Pădurile, în vremea aceea, erau seculare, cu copaci uriași, ale căror rădăcini se spune că ajungeau până în piatra munților. Pretutindeni pluteau în aer cântece de păsări, iar pe cărări, prin văi și pe culmi mișunau toate soiurile de animale sălbatice: vulpi, jderi, căprioare, râși, dar și lupi feroși și urși mari.

Oamenii satului se ocupau cu agricultura și grădinăritul, dar mai ales cu creșterea oilor și a animalelor domestice, procurându-și în acest fel hrana. În sat trăia un flăcău harnic, care își cioplise și înjghebase singur o casă, iar în curtea casei făcuse un ocol de

oi, împrejmuit cu gard puternic, pentru a le feri de lupii care le dădeau târcoale. Cu toate acestea, într-o dimineață de primăvară a descoperit o săpătură pe sub gardul dinspre pădure și apoi, numărând oile, văzu că lipsește un berbec tânăr din mica lui turmă. A doua dimineață lucrurile se petrecură la fel. Atunci, flăcăul și-a așternut un pat pe prispa casei și s-a așezat la pândă, și a văzut când lupul a venit și s-a năpustit asupra unei oițe tinere, fiindcă își alegea o pradă mai ușoară, s-o poată strecura pe sub gard. În zarva celorlalte oi, care zbierau cuprinse de spaimă, flăcăul a prins lupul și i-a legat de gât un lanț puternic cu un clopot, pe care-l prindea de obicei la gâtul uneia dintre oi, pentru a nu se rătăci turma. Apoi l-a lăsat în libertate, iar lupul fugi ca din pușcă. De atunci, zilnic, se-auzea din depărtare cum venea pe dealuri și cobora prin văi un lup cu clopotul la gât. O primăvară, o vară, o toamnă...

Și legenda spune că lupul, nemaiputând fura oi, s-ar fi transformat în cioban și a venit la porțile oamenilor, să îngrijească de oi; era un tânăr chipeș ce purta pe braț un lanț de care era legat un clopot. Oamenii l-au angajat mai întâi cu ziua, apoi cu săptămâna, iar în cele din urmă i-au încredințat oile să le poarte de la munte spre vale, în anotimpurile verzi, iar în loc de simbricie îi dădeau oi. Astfel lupul-cioban, cu vremea, a încropit turma lui de oi. Nu s-a căsătorit niciodată. Se gospodărea singur, deoarece făcuse rost de toate cele necesare unei vieți tihnite. Anii au trecut și a rămas mereu în slujba sătenilor, chiar după ce-și făcuse propria lui avere. Dădeau lupii târcoale la stână, dar când vedeau agățat în cuiul din fața stânei lanțul cu clopot, o luau la sănătoasa și se pierdeau prin codri. Oamenii erau mulțumiți de cioban și chiar începuseră să-l iubească. El rămânea în munte de la o vreme. Nu mai cobora în sat. Îmbătrânise. Se spune că trecuse de o sută de ani.

Într-o toamnă, când au urcat câțiva săteni la stână să aducă turmele în sat, au găsit oile strânse în cerc, iar în mijloc, trupul unui lup bătrân. L-au îngropat după credință, iar de atunci stâna s-a numit Stâna Lupului.

LEGENDA VULPII

A fost odată ca niciodată o babă care trăia într-un sat din marginea unei păduri. Și baba aceea era așa de rea și hoată, încît vecinii săi, nemaiputând-o suferi, au hotărît să scape de ea.

Astfel, într-o noapte, au legat-o la ochi și au dus-o departe, departe, în mijlocul unui codru. Când s-a făcut ziua, baba a apucat-o și ea încotro a nimerit. Și a mers ea cât a mers înspre soare-răsare, până când a dat de un palat

frumos, atât de frumos, că părea din povești.

Palatul era locuit de numeroase viețuitoare și mai ales de păsări multe, iar stăpâna palatului nu era alta decât Sfânta Duminică, care a întrebat-o pe babă ce dorește atunci când aceasta a bătut la poarta palatului.

Și baba s-a rugat să o angajeze pentru că nu are cu ce trăi. Și baba și-a început slujba, dereticând prin palat și îngrijind de vietăți, primind hrană și având un loc unde să se adăpostească.

Dar baba era lacomă, nefiind mulțumită cu ceea ce primea ca hrană. Și a început să fure în fiecare zi câte o pasăre, pe care o gătea și o mânca ascunzându-se prin tufișuri. Iar Sfânta-Duminică, prinzând de veste, o alungă și o blestemă să se transforme într-un animal sălbatic și toată viața să se hrănească numai cu pradă. Și, de atunci, baba cea rea, șireată și hoată s-a prefăcut în vulpe și trăiește prin vecinătatea satelor, ascunsă prin tufișuri, prin găuri, pe care și le construiește singură, prin maluri și locuri neumbrate, de unde apoi vine pe furiș să fure păsările oamenilor.

LEGENDA RÂNDUNICII

A fost odată ca niciodată o fetiță drăgălașă care se numea Rândunica. Era așa de frumoasă, că ursitoarea îi menise o soartă deosebită, să rămână veșnic tânără și fericită, atrăgându-i pe muritori prin farmecele ei. Cu acest prilej, ursitoarea i-a dăruit o rochiță albă, țesută din razele lunii și brodată cu stele, dar a avertizat-o că frumusețea ei o să-l atragă pe Zburătorul cel rău, care va încerca să o amăgească și după aceea o va părăsi, fiind o ființă extrem de nestatornică.

Și nu trecu mult timp că Rândunica îl întâlnește pe Zburător, care nu reușește să o amăgească deși se folosește de tot farmecul său și-i făcuse nenumărate promisiuni înflăcărâte. Văzând că nu o poate convinge să-l urmeze, Zburătorul, care avea un caracter răz-bunător, pândi un moment prielnic pentru a-i fura fetei rochița, în timp ce ea se scălda în lac.

Înșind la mal, frumoasa copilă se contemplă în apa lacului și, nemaifiind apărută de haina vrăjită, era gata să încalce promisiunea făcută zânei, aceea de a se feri de Zburător. Iar acesta, sigur pe izbândă, vru să cuprindă fata în brațe, dar fata fu ajutată de zână, care o transformă într-o rândunică. Odată cu ea se înalță în văzduh și rochița fermecată, din care au căzut pe pământ flori albe care s-au numit de atunci „rochița rândunicii”.

LEGENDA STICLETELUI

Se zice că atunci când a făcut lumea și toate viețuitoarele, Dumnezeu a chemat la el păsările ca să le coloreze. Păsările pe care le iubea le-a colorat în cele mai frumoase culori, iar pe cele care nu îi erau prea simpatice, precum ciorile, le-a colorat în negru.

Sticletele însă nu s-a grăbit, apoi pe drum s-a încurcat în niște tufișuri, de aceea a sosit foarte târziu, când deja Dumnezeu terminase culorile. Văzând micuța pasăre tristă, Dumnezeu s-a îndurat și și-a șters de culoare toate pensulele pe penele acesteia. De aceea se spune că sticletele este așa de colorat, având câte puțin din fiecare culoare.

LEGENDA BERZEI

Odată, demult, Barza era un om. Într-o zi, Dumnezeu i-a poruncit să ia un sac în care să bage șopârlele, șerpii, racii, melcii, broaștele, peștii, care deveniseră foarte numeroase, și să le ducă la baltă. Îl avertiză însă să nu dezlege sacul, pentru că animalele ar ieși și nu le-ar mai putea strânge în sac niciodată.

Omul a luat sacul și a plecat spre baltă. Dar ostenit de atâta greutate, s-a oprit gâfâind în drum. În sac se zbăteau toate viețuitoarele

cărate, iar omul, milos din fire, s-a gândit să dezlege sacul la gură pentru a vedea cum stau vi-ețările. Dar cum a desfăcut sacul, toate șopârlele, șerpii și broaștele au tuit-o prin iarbă. Numai peștii, racii și melcii au rămas la umezeală, în fundul sacului și pe acestea le-a dus Barza la baltă, dându-le drumul în apă.

Supărat că i-a încălcat porunca, Dumnezeu l-a pedepsit pe om ca neam de neamul lui, cât va trăi pe pământ, să adune mereu din lunci șerpi, șopârle și broaște. Astfel, omul s-a transformat într-o barză și, de-atunci, umblă prin luncile mlăștinoase și adună lighioane, înghițindu-le, ca să se răzbune că au fugit din sac și el a fost pedepsit.

LEGENDA ȘARPELUI

Pe când trăia în Paradis, șarpele era frumos, gătit în culori vii, având un zâmbet magnific, fiind iubit de toți. Era atât de fericit în Rai și ar fi fost mult timp încă dacă nu ar fi ascultat de cârțița, care-l sfătui s-o ispitească pe Eva să mănânce din Pomul Cunoașterii. Pentru fapta sa șarpele a fost pedepsit, fiind expulzat din Cer direct sub Pământ.

Trist, dar cu speranță, șarpele a început să-și construiască o viață nouă sub

pământ. Și fiindcă se simțea singur, deveni un foarte bun prieten atotștiutoarei cârțițe, locuind acum împreună.

– Cât de întuneric e mai jos de noi? întreba șarpele. Iar Cârțița îi răspundea:

– Sapă. Continuă să sapi! Doar așa ne putem salva de aici.

– Cât de lung e drumul prin tunelul cel strâmt?

– Șarpe, fîți apăr spatele. Tu sapă, că eu te protejez! continuă cârțița prefăcută.

Deși își păstrase culorile vii, ochii îi erau plini de lacrimi de dor după viața din rai.

– Doamne, fă-mi trupul mai lung, ca să pot străbate tunelul! strigă el. Iar trupul

lui devenea din ce în ce mai lung. Zărind o luminiță în depărtare, întrebă cârțița dacă mai este mult de mers.

– Mergi, mergi înainte. Hai, șarpe, haide, ia-ți avânt, îl îndemnă cârțița.

Șarpele săpă în continuare și ieși afară, dar oamenii îl așteptau să-l prindă. Iar el mușcă prima oară și scăpă fugind, iar de atunci veninul deveni singura lui armă. Bineînțeles, cârțița a fugit și s-a ascuns sub pământ de oameni. Șarpele o urmă și lacrimile îi curgeau, întrebând-o pe cârțița:

– Spune-mi de ce trebuie să mă ascund și soarele să-l văd doar în amurg?” Ea răspundea:

– Până și vocea ți-e înșelătoare. Chiar nu vezi că poți fi și altfel? Culorile tale și-a ta strălucire atrag privirile, deci ascunde-le adânc sub pământ!”

Și șarpele o asculta trist, iar culorile sale s-au schimbat, acum e cenușiu îmbrăcat și se ascunde în continuare de oameni, ducându-și viața în pământ.

14. ERUCTUL ȘI SĂMÂNȚA

14.1. BACTERII - ALGHE - CIUPERCI

14.2. MUȘCHI - LICHENI

14.3. FERICI

14.4. ...

15. ȘARPELE ȘI CÂRȚIȚA

15.1. CLASIFICAREA ȘARPELOR

15.2. ...

15.3. ...

15.4. ...

15.5. ...

15.6. ...

15.7. ...

15.8. ...

15.9. ...

15.10. ...

16. TESTE PROPUSE SPRE ÎNSUȘIRILE ÎN ÎNȚELEGEREA ÎNȚELEGEREA

16.1. NEVERTEBRATE

16.2. PROTOZOARE

16.3. SPONGIERI

16.4. CELENERATE

16.5. VIERMI PARAZIȚI (LATAȚI)

16.6. VIERMI ÎNELAȚI

16.7. MOLUSTE